

Nr 86.

Av herr **Johanson, Karl August**, om viss ändring av bestämmelserna rörande förening av folkskolelärarbefattning med organist- eller klockarsyssla.

Enligt § 27 folkskolestadgan må lärarbefattning i folkskola kunna förenas med organist- eller klockarsyssla eller med båda dessa sysslor, om beslut därom fattas och fastställs i den ordning som i nämnda paragraf anges. Rörande tillsättning av sålunda förenade befattningar finnas bestämmelser dels i lag av den 6 april 1894 angående ändring i gällande stadganden om tillsättning av organist- och klockarbefattningar och dels i Kungl. Maj:ts stadga den 4 maj 1894, huru förfaras skall vid tillsättning av folkskollärartjänst jämte därmed förenad organist- och klockarbefattningar. Denna möjlighet att förena ifrågavarande tjänster har ju utnyttjats i mycket stor utsträckning. Det torde också vara allmänt erkänt, att i mindre församlingar anordningen är fullt försvarlig med hänsyn till organist- och klockargöromålets relativt ringa omfattning, och att anställandet av särskild befattningshavare för fullgörandet av dessa göromål skulle betyda en synnerligen kännbar kostnadsökning för en mängd dylika församlingar.

Vid åtminstone ett par tillfällen har det emellertid visat sig, att ifrågavarande möjlighet att förena organist- och klockarbefattningarna med folkskollärartjänst kan enligt gällande bestämmelser på grund av särskilda förhållanden bli stängd även i fall, då en sådan förening syntes sakligt fullt motiverad. Härmed åsyftas två avgöranden av Kungl. Maj:t efter besvär över vederbörande domkapitels beslut, avseende i ena fallet Målilla-Gårdveda församling (regeringsrättens årsbok 1924, ref. 7) och i det andra Vännäs församling (samma årsbok 1934 not E 112). Vad som härvid ställt frågan i ett särskilt läge är att församlingen i bägge fallen varit delad i två skoldistrikt. Vid dylikt förhållande har en förening av ifrågavarande tjänster — d. v. s. av skollärartjänst inom det ena distriktet med organist- och klockarbefattningarna hos församlingen — ansetts strida emot grunderna för §§ 6 och 27 folkskolestadgan. Dessa grunder hava uppenbarligen ansetts innebära, att en förening av tjänsterna skall få ske endast där församlings- och skoldistriktsindelningen sammanfaller. Det synes ej heller kunna förnekas, att även de ovannämnda bestämmelserna om de förenade tjänsternas tillsättning förutsätta en sådan begränsning.

Sakligt sett förefaller emellertid denna begränsning föga rimlig.

Även när en församling delats i två skoldistrikt, kunna otvivelaktigt fullgoda skäl föreligga för en förening av omförmälda tjänster. I de båda nyssnämnda fallen har det varit församlingens önskan att — liksom hittills varit medgivet — alltjämt få ha tjänsterna förenade. Vad angår det senare fallet (Vännäs församling) tror jag mig också kunna påstå, icke blott att man från församlingens och det ifrågakommande skoldistriktets sida funnit denna anordning alltjämt vara den naturliga, utan att även domkapitlet hade velat tillmötesgå framställningen i saken, om det formellt varit möjligt. Ingen synes i detta fall hava velat påstå, att en fortsatt förening av tjänsterna skulle medföra några praktiska olägenheter. Men väl har det förefallit minst sagt egendomligt, att församlingen skulle av enbart formella skäl såsom en konsekvens av dess delning i två skoldistrikt kunna åsamkas de avsevärt ökade kostnader, som tillsättning av organist- och klockarbefattningarna utan förening med folkskollärartjänst nödvändigtvis skulle medföra.

Enligt min mening bör något göras för att bereda möjlighet till förening av organist- och klockarbefattningar med folkskollärartjänst även i sådana fall, då församlings- och skoldistriktindelningarna icke sammanfalla. Huru detta skall ske synes tyvärr utgöra ett ganska komplicerat spörsmål, och något direkt förslag i ämnet torde därför ej omedelbart kunna föreläggas riksdagen. Att döma av uttalanden i Kungl. Maj:ts proposition (nr 100) till 1930 års riksdag med förslag till lag om församlingsstyrelse m. m. synes det hava varit meningen att med anledning av vissa tidigare framställningar till Kungl. Maj:t upptaga frågan om tillsättande av lärarbefattning förenad med kyrkliga bisysslor till allsidig omprövning. Om en sådan omprövning alltjämt är att emotse, torde här berörda speciella fråga lämpligen böra beaktas i samband därmed. Under alla förhållanden synes riksdagen böra uttala sig för att en utredning i detta hänseende kommer till stånd.

Jag får alltså hemställa,

att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag rörande sådana ändrade bestämmelser, att lärarbefattning i folkskola må kunna förenas med organist- eller klockarsyssla eller med båda dessa sysslor, även där församlings- och skoldistriktindelningarna ej sammanfalla.

Stockholm den 20 januari 1936.

Karl Aug. Johanson.